

การผลิตเมธิลอะลูมิเนียมในประเทศไทย

เมธิลอะลูมิเนียมเป็นสินค้าออกชนิดหนึ่งที่มีบทบาทต่อเศรษฐกิจของประเทศไทย ปริมาณและมูลค่าการส่งออกได้เพิ่มสูงขึ้นตามลำดับ โดยในปี พ.ศ. 2520 ประเทศไทยส่งเมธิลอะลูมิเนียมออกไปจำหน่ายยังต่างประเทศรวมทั้งสิ้น 68,466 เมตริกตัน มูลค่าประมาณ 516 ล้านบาท เปรียบเทียบกับปี พ.ศ. 2519 ซึ่งส่งออก 43,430 เมตริกตัน มูลค่า 251 ล้านบาท ปริมาณและมูลค่าการส่งออกได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 58 และ 106 ตามลำดับ¹ แต่ในปี พ.ศ. 2522 ไทยส่งเมธิลอะลูมิเนียมออกเพียง 25,421 เมตริกตัน มูลค่าประมาณ 205 ล้านบาท² เมื่อเทียบกับปี พ.ศ. 2520 แล้ว ปริมาณและมูลค่าการส่งออกลดลงร้อยละ 62.87 และ 60.27 ตามลำดับ ทั้งนี้เพราะความต้องการใช้เมธิลอะลูมิเนียมภายในประเทศเพื่อการสกัดน้ำมันมีมากขึ้น เนื่องจากมีการตั้งโรงงานผลิตน้ำมันอะลูมิเนียมที่มีเทคนิคและเครื่องจักรที่ทันสมัยขึ้นเป็นแห่งแรกในประเทศไทย โดยทำการผลิตเมื่อปลายปี พ.ศ. 2522 ประกอบกับผลผลิตเมธิลอะลูมิเนียมของไทยมิได้มีการขยายตัวเท่าที่ควร ปริมาณและมูลค่าการส่งออกจึงลดลงในอัตราที่สูงมาก อย่างไรก็ตาม แม้ว่าผลผลิตเมธิลอะลูมิเนียมของไทยจะเป็นที่ความต้องการของตลาดทั้งในและต่างประเทศ แต่ผลผลิตเมธิลอะลูมิเนียมของไทยยังมีปริมาณที่ต่ำมากและไม่แน่นอนเมื่อเทียบกับประเทศผู้ผลิตรายใหญ่ของโลก เช่น ประเทศบราซิล และอินเดีย เป็นต้น ทั้งนี้เพราะว่าเกษตรกรส่วนใหญ่จะปลูกอะลูมิเนียมเพียงพืชรอง หรือปลูกตามหัวไร่ปลายนา การขยายการผลิตหรือลดการผลิตมักเป็นไปตามความต้องการและความพอใจของเกษตรกรแต่ละราย การเก็บเกี่ยวผลผลิตยัง

¹กระทรวงพาณิชย์, กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์, รายงานผลการศึกษาวិจัยเมธิลอะลูมิเนียม (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชาวพาณิชย์, 2522), หน้า 47.

²วิชา สดวโรคม, "อะลูมิเนียมไทยในปี 2522," ใน จดหมายเหตุสหภาพการค้า 4/2523 (มกราคม 2523): หน้า 10.

ใช้วิธีการที่ล้าสมัย เกษตรกรยังขาดความระมัดระวังในการเก็บเกี่ยวและการรวบรวม เมล็ดละหุ่งทำให้เมล็ดละหุ่งไทยไม่มีคุณภาพมาตรฐาน คือ เมล็ดแตก และมีสิ่งเจือปน เช่น ดิน กรวด หิน เมล็ดมะขามซึ่งมีลักษณะคล้ายกับเมล็ดละหุ่งปนอยู่ด้วย ฉะนั้นถ้าหากประเทศไทยยังไม่มีการปรับปรุงคุณภาพของเมล็ดละหุ่งและขยายการผลิตในขณะที่ประเทศผู้ผลิตเมล็ดละหุ่งรายอื่นของโลกได้มีการพัฒนาการขยายการปลูกละหุ่งอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ได้ผลผลิตเมล็ดละหุ่งเพียงพอกับความต้องการของโลกแล้ว ก็ย่อมจะก่อให้เกิดผลเสียทางการตลาดได้ เช่น ปัญหาราคาเมล็ดละหุ่ง และปัญหาการครอบครองส่วนของการตลาด เป็นต้น

การศึกษาการผลิตเมล็ดละหุ่งในประเทศไทย จะศึกษาตั้งแต่การเพาะปลูก คุณภาพของเมล็ดละหุ่ง ตลอดจนปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นและทางแก้ไข

การเพาะปลูก

ก่อนที่จะกล่าวถึงการเพาะปลูกละหุ่ง ควรจะทำความเข้าใจถึงลักษณะทั่วไปของละหุ่งโดยสังเขปก่อน ดังนี้

ต้นละหุ่ง มีชื่อเรียกทางพฤกษศาสตร์ว่า Ricinus Communis หรือ Castor Plant เป็นพืชที่อยู่ในวงศ์ Spurge (Euphorbiaceae) อันเดียวกับ Spurge (Euphorbiales)¹ เป็นพืชล้มลุกที่สามารถปลูกได้ในเขตร้อนและในดินแทบทุกชนิด ลักษณะของต้นละหุ่ง (ดังรูปที่ 1) มีลำต้นสูงประมาณ 2 - 3 เมตร โดยมีกิ่งก้านสาขาของใบแตกกระจายเป็นพุ่มอยู่ส่วนบนของลำต้น ความกว้างของลำต้นมีเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 4 - 7 นิ้ว ผลละหุ่งมีลักษณะเป็นช่อและแต่ละผลมีลักษณะกลมสีเขียว ภายนอกมีหนามแหลมอยู่โดยรอบ (ดังรูปที่ 2) เมื่อแก่จัดผลจะแตกออก ภายในของผลละหุ่งหนึ่งผลจะมีเมล็ดประมาณ 3 - 4 เมล็ด ลักษณะเป็นรูปไข่ มีสีแตกต่างกันแล้วแต่พันธุ์ น้ำหนักของเมล็ดละหุ่งหนึ่งเมล็ดหนักประมาณ

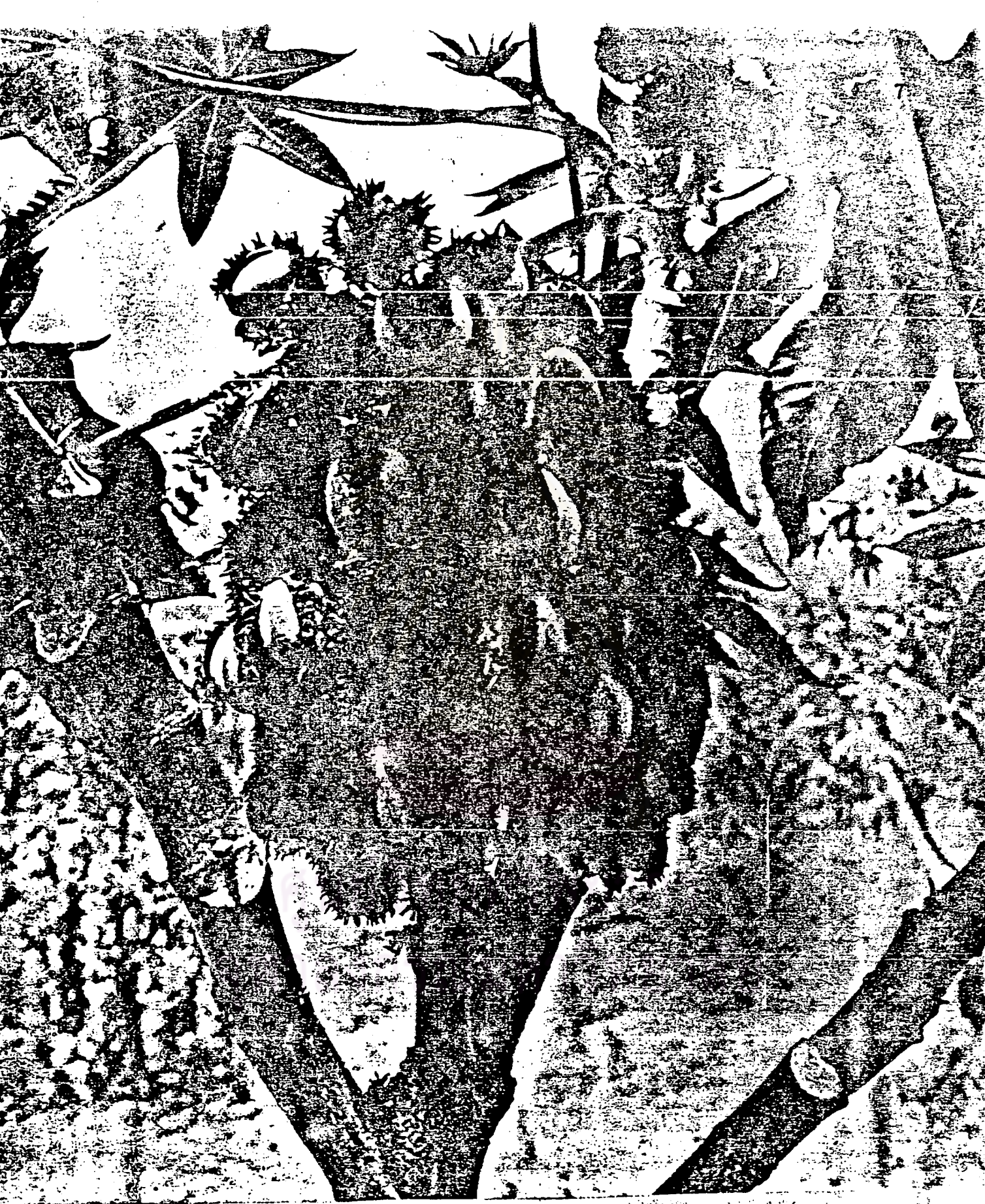
¹กระทรวงพาณิชย์, กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์, รายงานผลการศึกษาวิจัยเมล็ด

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รูปที่ 1
ต้นละหุ่ง

รูปที่ 2 รอดะฮุง

0.1 กรัม¹ น้ำมันที่สกัดได้จากเมล็ดเรียกว่า น้ำมันละหุ่ง (Castor oil) ส่วนกากเมล็ด
 ละหุ่งที่เหลือจากการสกัดน้ำมันเรียกว่า Castor Pomace หรือ Castorseed Cake ซึ่ง
 ประกอบด้วยโปรตีนและสารพิษที่เป็นอันตรายต่อมนุษย์และสัตว์ คือ Ricin และ CBA
 (Castor Bean Allergen) จึงนิยมนำไปใช้เป็นผู้ย เมล็ดละหุ่งโดยทั่วไปแล้วจะประกอบ
 ด้วยส่วนต่าง ๆ ดังนี้²

<u>ส่วนประกอบ</u>	<u>ร้อยละ</u>
น้ำมัน (Oil)	48.60
โปรตีน (Protein)	17.90
คาร์โบไฮเดรต (Carbohydrate)	13.00
เส้นใย (Fiber)	12.50
กาก (Ash)	2.50
ความชื้น (Moisture)	5.50
	<u>100.00</u>

ละหุ่งเป็นพืชที่ตอบสนองต่อสภาพแวดล้อมได้สูงมาก การเจริญเติบโต เช่น ความ
 สูง การแตกกิ่งก้านสาขา และความแน่นของช่อดอก มีความไวต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพ
 แวดล้อมทั้งสิ้น ฉะนั้นการปลูกละหุ่งจึงจำเป็นต้องคำนึงถึงการเลือกที่ปลูก วิธีการปลูก และ
 การป้องกันกำจัดศัตรูพืช ตลอดจนการปลูกพืชแซม เพื่อให้ได้ผลผลิตละหุ่งที่มีคุณภาพดี ผลผลิต
 ต่อไร่สูงและเสริมสร้างรายได้พิเศษในการปลูกพืชแซมให้กับเกษตรกรผู้ปลูกละหุ่งด้วย

¹ชินินทร์ บัวประเสริฐ, "การสกัดและประโยชน์ที่ได้จากน้ำมันละหุ่ง,"

เกษตรสาร 1 (มกราคม - มีนาคม 2512): 73.

²"การค้าเมล็ดละหุ่งของไทย," วารสารสมาคมพ่อค้าชาวโพทและพืชพันธุ์ไทย

1 (กันยายน 2519).

ก. การเลือกที่ปลูก ระบุเป็นพืชที่ขึ้นได้ก็ทั้งแต่ดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ เช่น พวดินทราย จนถึงดินที่มีความอุดมสมบูรณ์สูง แต่ดินที่จะทำให้ผลผลิตของระบุที่ปลูกนั้นจะต้องมีลักษณะดังนี้

- มีการระบายน้ำดี
- ดินไม่เป็นชั้นดินดาน (Claypan)
- ดินที่มีความสามารถเก็บความชื้นได้ดี

การเลือกที่ปลูกนับว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญมาก เพราะหากเลือกพื้นที่ซึ่งมีการระบายน้ำไม่ดีหลังฝนตกดินจะอยู่ในสภาพที่มีน้ำขังนานเกินไป หรือหลังจากการให้น้ำขอประทานซึ่งมีน้ำขังอยู่ในแปลงเพียง 1 - 2 วัน ก็อาจจะทำให้ระบุตายได้ หรือชะงักการเจริญเติบโตอย่างเห็นได้ชัด อันจะมีผลทำให้ผลผลิตของระบุลดลง¹

ข. วิธีการปลูก ก่อนที่จะเริ่มลงมือปลูกระบุ จำเป็นต้องมีการเตรียมดินและการคัดเลือกพันธุ์ระบุ เพื่อให้ได้ระบุที่มีคุณภาพดีและให้ผลผลิตสูง ดังนี้

1. การเตรียมดิน การเตรียมดินสำหรับปลูกระบุมีความสำคัญมาก เพราะเตรียมดินครั้งหนึ่งแล้วอาจจะเว้นระยะไปอีก 2 - 3 ปีได้สำหรับระบุทอ หลังจากนั้นจึงจะมีการเตรียมดินใหม่ ทั้งนี้เนื่องจากระบุที่ปลูกในครั้งแรกนั้นเมื่อเก็บเกี่ยวผลระบุแล้วสามารถคัดคั้นทิ้งไปให้เหลือลำต้นสูงประมาณ 1 คอก เรียกว่าระบุทอ ซึ่งจะเจริญเติบโตต่อไปได้อีก ดังนั้นเมื่อปลูกระบุครั้งหนึ่งแล้วสามารถเก็บเกี่ยวผลระบุได้ 2 - 3 ปี ครั้งแรกจากผลระบุที่ปลูกใหม่ หลังจากนั้นเป็นการเก็บผลระบุที่ได้จากระบุทอ ผลผลิตของระบุปลูกใหม่และระบุรุ่นต่อ ๆ มาจึงขึ้นอยู่กับ การเตรียมดินครั้งแรก

สำหรับประเทศไทย ทางรัฐบาลโดยกรมส่งเสริมการเกษตรจะส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกระบุจากเมล็ดใหม่ทุก ๆ ปี ไม่ส่งเสริมให้ปลูกระบุทอ เพราะเท่าที่ผ่านมา

¹ ทัศนะ องค์พัฒนาวิศุคณ, ข้อพึงปฏิบัติในการดูแลรักษาเพื่อเป็นการเพิ่มผลผลิตต่อไร่ของระบุ (2523): หน้า 1-2 (เอกสารโรเนียว).

การปลูกละหุ่งคอหึ่งไว้จนถึงปีที่ 2 หรือปีที่ 3 ผลผลิตจะลดลงมาก และต้นจะแก่เกินไป สาเหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะเกษตรกรส่วนใหญ่ยังไม่มีการเตรียมดินก่อนการลงมือปลูกละหุ่ง อย่างไรก็ตาม จากการสำรวจการปลูกละหุ่งของเกษตรกรจำนวน 2 ราย ซึ่งปลูกละหุ่งคอหึ่งเป็นแปลงใหญ่ประมาณ 30 - 40 ไร่ ในป่าเบญจพรรณที่มีความอุดมสมบูรณ์ของดินสูง ในอำเภอยะโยค จังหวัดกาญจนบุรี ระหว่างวันที่ 7 - 8 กุมภาพันธ์ 2523 ปรากฏว่าการปลูกละหุ่งคอหึ่ง 2 - 3 ปี ผลผลิตในปีที่ 2 จะให้ผลผลิตสูงกว่าผลผลิตในปีที่ 1 และปีที่ 3 และผลผลิตในปีที่ 1 จะสูงกว่าผลผลิตในปีที่ 3 ผลผลิตในปีที่ 3 จะต่ำสุด ดังแสดงในตารางที่ 1 ดังนั้นการเตรียมดินสำหรับการปลูกละหุ่งจึงมีความสำคัญในการเพิ่มผลผลิตและการส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกละหุ่งจนถึงปีที่ 2 ก็เป็นสิ่งที่น่าสนใจไม่น้อยเช่นเดียวกัน

ตารางที่ 1

ผลผลิตของการปลูกละหุ่งคอหึ่ง

รายการ	รายที่ 1			รายที่ 2		
	ปีที่ 1 2520	ปีที่ 2 2521	ปีที่ 3 2522	ปีที่ 1 2520	ปีที่ 2 2521	ปีที่ 3 2522
พื้นที่เพาะปลูก (ไร่)	34	34	34	41	41	41
ผลผลิตทั้งหมด (กิโลกรัม)	4,131	4,522	3,570	5,125	5,576	4,510
ผลผลิตต่อไร่	121.5	133	105	125	136	110

ที่มา : จากการสำรวจการปลูกละหุ่งของเกษตรกรในอำเภอยะโยค จังหวัดกาญจนบุรี ระหว่างวันที่ 7 - 8 กุมภาพันธ์ 2523

โดยทั่วไป การเตรียมดินสำหรับปลูกละหุ่งจะใช้จอบ ไถไม้หรือไถเหล็กลากด้วยแรงสัตว์ โดยไถให้ดินที่จับกันเป็นแผ่นแตกออกเพื่อให้น้ำจากน้ำฝนหรือน้ำชลประทานซึมผ่านหน้าดินลงสู่บริเวณรากพืช และดินสามารถยึคน้ำไว้เพื่อให้ละหุ่งใช้ประโยชน์ได้มากขึ้น โดยปกติแล้วจะไถดินลึกประมาณ 6 - 8 นิ้ว แล้วไถคราดอีก 1 ครั้ง เพื่อเก็บวัชพืชออกให้หมด

ดินจึงจะร่วนซุยช่วยให้มีการระบายอากาศดีขึ้น ถ้าเป็นดินที่เปิดป่าใหม่เมื่อหักล้างดวงพง
เรียบร่อยแล้วก็สามารถจะทำการปลูกละหุ่งไค้พื้นที่ที่มีความชุ่มชื้นพอโดยไม่ต้องไถอีก¹
อย่างไรก็ตาม เกษตรกรส่วนใหญ่ของไทยปลูกละหุ่งเป็นพืชแซมหรือพืชรองอยู่แล้ว การเตรียม
ดินจึงเป็นการเตรียมดินสำหรับปลูกพืชหลัก และเกษตรกรที่ปลูกละหุ่งเป็นพืชหลักหรือแปลง
ใหญ่ ๆ ก็มักจะไม่มีมีการเตรียมดินเนื่องจากเป็นป่าที่เปิดใหม่ ดังนั้นการเตรียมดินจึงเป็น
ส่วนหนึ่งในการเพิ่มผลผลิตละหุ่งด้วยอีกทางหนึ่ง

หลังจากไถดินแล้วควรรีไต่ปุ๋ยเพื่อทำให้ดินมีแร่ธาตุอาหารสมบูรณ์เหมาะแก่การเจริญ
เติบโตของต้นละหุ่ง ปุ๋ยที่ใช้มีทั้งปุ๋ยอินทรีย์วัตถุ และปุ๋ยอนินทรีย์วัตถุ (ปุ๋ยวิทยาศาสตร์) ปุ๋ย
อินทรีย์วัตถุได้จากมูลสัตว์และการหมักเน่าเปื่อยของวัตถุต่าง ๆ เช่น กิ่งไม้ ใบไม้ เมื่อนำ
ปุ๋ยชนิดนี้ใส่ลงไปในดินจะทำให้คุณภาพของดินดีขึ้น เนื่องจากมีธาตุไนโตรเจน ฟอสฟอรัส และ
โปแตสเซียมอยู่ในดินซึ่งเป็นที่ต้องการของต้นละหุ่ง เช่น ดินในจังหวัดนครราชสีมา ประจวบ-
คีรีขันธ์ มีลักษณะเป็นดินทราย การใส่ปุ๋ยอินทรีย์วัตถุลงไปจะทำให้คุณภาพของดินดีขึ้นโดยจะ
เพิ่มการเกาะตัวของเม็ดดิน ส่วนการใส่ปุ๋ยอนินทรีย์วัตถุ จากการทดลองของน้อย เขียวพันธ์
และคณะ ซึ่งศึกษาถึงความต้องการธาตุอาหารไนโตรเจนและฟอสฟอรัสของละหุ่ง รายงานไว้
ว่า การใส่ปุ๋ยไนโตรเจนระดับ 5 กิโลกรัมต่อไร่เพียงพอ การใส่ปุ๋ยไนโตรเจนมาก
กว่า 5 กิโลกรัมต่อไร่จะไม่ทำให้ผลผลิตละหุ่งเพิ่มขึ้นแต่อย่างใด² โดยทั่วไปปุ๋ยที่ควรใช้คือ
ปุ๋ยสูตร 10-10-10 ซึ่งมีอัตราส่วนของไนโตรเจน ฟอสฟอรัส และโปแตสเซียม ร้อยละ 10
อัตราส่วนไร่ละ 50 กิโลกรัม

2. การคัดเลือกพันธุ์ละหุ่ง การคัดเลือกพันธุ์ละหุ่งเป็นหัวใจสำคัญของการปลูก
ละหุ่ง แม้ว่าการปฏิบัติทางด้านอื่น ๆ เช่น การเตรียมดินจะกระทำอย่างดีที่สุดก็ตาม ถ้า

¹กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, สำนักงานวิจัยเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ,
การปลูกละหุ่ง ม.ป.ป. (เอกสารโรเนียว), หน้า 7.

²พีณะ องค์ทัศนาวุฒิกุล, ข้อพึงปฏิบัติในการดูแลรักษาเพื่อการเพิ่มผลผลิตต่อไร่
ของละหุ่ง, หน้า 2.

ใช้พันธุ์อะหุ้งไม้ที่มาจากผลผลิตที่ได้และปริมาณน้ำมันในเมล็ดจะทำ ดังนั้นจึงควรคัดเลือกพันธุ์อะหุ้งที่ที่สำหรับใช้ในการเพาะปลูก พันธุ์อะหุ้งที่ที่จะมีลักษณะเด่นเทียบ ให้ผลผลิตและมีปริมาณน้ำมันในเมล็ดสูง ซึ่งในปัจจุบันนี้ทางกรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โดยความร่วมมือจากบริษัทสยามน้ำมันอะหุ้ง จำกัด ให้นำพันธุ์อะหุ้งจากต่างประเทศมาทำการทดลองศึกษาค้นคว้าหาพันธุ์ที่สมบูรณ์และเหมาะสมกับภูมิอากาศในประเทศไทยแล้ว

การปลูกอะหุ้งในประเทศไทยส่วนใหญ่เป็นพันธุ์พื้นเมือง ซึ่งมีหลายพันธุ์ด้วยกัน เช่น พันธุ์ลายขาวดำ พันธุ์ลายแดงเข้ม ลายขาวแดง ลายดำใหญ่ ลายม่วงดำ เป็นต้น แต่พันธุ์ที่กรมส่งเสริมการเกษตรแนะนำให้ปลูกและเกษตรกรนิยมปลูกกันมากได้แก่พันธุ์ลายขาวดำ เพราะทนทานต่อความแห้งแล้งได้ดีและให้ผลผลิตที่สูงกว่าพันธุ์พื้นเมืองอื่น ๆ อีกทั้งเปลือกหุ้มเมล็ดไม่แตกกระจายง่ายเมื่อแก่จัด จึงสามารถให้เมล็ดแก่ทั้งขอเมื่อลงมือเก็บ นอกจากนี้ละหุ้งพันธุ์ลายขาวดำยังเป็นที่ยอมรับกันว่าเป็นพันธุ์ที่มีปริมาณน้ำมันสูงกว่าพันธุ์อื่น ๆ อย่างไรก็ตาม แม้ว่าพันธุ์อะหุ้งลายขาวดำจะเป็นละหุ้งที่ให้ผลผลิตสูงเมื่อเทียบกับละหุ้งพันธุ์พื้นเมืองอื่น ๆ แต่ละหุ้งพันธุ์นี้ก็มีความเสี่ยงสูงเหมือนกับละหุ้งพันธุ์พื้นเมืองอื่น ๆ ทำให้ไม่สะดวกในการดูแลรักษาและเก็บเกี่ยว ทำให้สิ้นเปลืองเวลาและแรงงาน เนื่องจากปัจจุบันเกษตรกรยังไม่สามารถได้ละหุ้งพันธุ์ที่จึงจำเป็นต้องปลูกอะหุ้งพันธุ์ลายขาวดำต่อไป จนกว่าการทดลองศึกษาค้นคว้าพันธุ์อะหุ้งจะได้ผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมาย

หลังจากที่คัดเลือกพันธุ์อะหุ้งแล้วก็เริ่มลงมือปลูกอะหุ้ง การปลูกอะหุ้งให้ได้ดีจะต้องปลูกเป็นแถว โดยเว้นระยะระหว่างต้นและระหว่างแถวให้พอเหมาะกับความอุดมสมบูรณ์ของดินที่ไ้ปลูก กล่าวคือ

1. ถ้าดินที่ไ้ปลูกเป็นดินเปิดป่าใหม่ มีความอุดมสมบูรณ์สูงและมีฝนตกมาก ควรปลูกให้มีระยะระหว่างแถว 4 เมตร และระยะระหว่างต้น 3 เมตร ในเนื้อที่ 1 ไร่จะปลูกได้ประมาณ 130 หลุม

2. ถ้าดินที่ไ้ปลูกเป็นดินดี มีความอุดมสมบูรณ์พอประมาณ ควรปลูกระยะระหว่างแถวและระหว่างต้น 3 เมตร ในเนื้อที่ 1 ไร่จะปลูกได้ประมาณ 176 หลุม

3. ถ้าดินที่ไ้ปลูกเป็นดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ควรปลูกให้มีระยะระหว่างแถว 3 เมตร และระยะระหว่างคัน 2.5 เมตร ในเนื้อที่ 1 ไร่ปลูกได้ประมาณ 212 หลุม

จะสังเกตได้ว่า ดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ยิ่งต่ำจะเว้นระยะระหว่างคันและระหว่างแถวห่างกันน้อย และในเนื้อที่ 1 ไร่จะปลูกละหุ่งได้ยิ่งมากหลุม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าเพื่อจะให้ผลผลิตต่อไร่ในสภาพดินที่มีความอุดมสมบูรณ์สูง เท่ากันหรือใกล้เคียงกับผลผลิตต่อไร่ในสภาพดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

วิธีปลูกละหุ่ง ควรจะขุดหลุมให้กว้างประมาณ 1 คืบ ลึกประมาณ 2 นิ้ว แล้ววางเมล็ดลงในหลุม 2 - 3 เมล็ด เมล็ดที่จะนำมาปลูกควรแช่น้ำไว้สัก 1 คืน เพื่อให้เปลือกหุ้มเมล็ดอ่อนตัวลง ทำให้เมล็ดละหุ่งงอกเร็วกว่าปกติ คือเมล็ดละหุ่งจะใช้เวลา 7 - 8 วันในการงอก แต่ถ้าไม่มีการแช่เมล็ดละหุ่งในน้ำแล้วเมล็ดจะใช้เวลา 14 วันในการงอก¹ การวางเมล็ดลงในหลุมควรวางเมล็ดให้ห่างกันประมาณ 4 นิ้ว แล้วใช้ดินกลบหนาประมาณ 1 นิ้ว โดยทั่วไปเมล็ดละหุ่งจะใช้เวลาในการงอกประมาณ 8 - 12 วัน ดังนั้นการปลูกจึงไม่ควรฝังเมล็ดให้ตื้นนัก เพราะถ้าไม่มีฝนตกหลังจากปลูกไปแล้วจะทำให้เมล็ดเสียหายได้ การปลูกโดยวิธีดังกล่าวนี้ในเนื้อที่ 1 ไร่ จะต้องใช้เมล็ดพันธุ์ประมาณ 0.5 - 1 กิโลกรัม²

หลังจากละหุ่งงอกแล้วประมาณ 15 - 20 วันให้ถอนคันที่ไม่แข็งแรงทิ้งเสีย เหลือไว้คันที่แข็งแรงหลุมละ 1 คัน พร้อมทั้งกายหญ้าและพรวนดินรอบ ๆ โคนคันไปด้วย ถ้าหลุมใดไม่งอกก็ปลูกซ่อมเสียใหม่ การพรวนดินและกายหญ้าควรทำอยู่เสมอตลอดอายุของละหุ่ง ซึ่งการปลูกพืชแซมก็เป็นวิธีหนึ่งที่จะช่วยกำจัดวัชพืชต่าง ๆ ไปในตัวด้วย และเมื่อต้นละหุ่งสูงประมาณ 1 ศอก หรือครึ่งเมตร ควรทำการเด็ดยอดเพื่อช่วยให้ต้นละหุ่งแตกกิ่งก้าน

¹ ทัศนะ อองค์พัฒนาวิเทศ, ข้อพึงปฏิบัติในการดูแลรักษาเพื่อเป็นการเพิ่มผลผลิตต่อไร่ของละหุ่ง, หน้า 1.

² กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, สำนักงานวิจัยเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, การปลูกละหุ่ง, หน้า 7 - 8.

สาขามากขึ้น และทำให้ผลผลิตเพิ่มขึ้น การเก็บยอดนี้ควรทำหลังจากมีฝนตกมาก ๆ ไม่ควรเก็บยอดขณะที่มีความแห้งแล้ง จะทำให้ต้นละหู่ชงะงักการเจริญเติบโตได้

ค. การปลูกพืชแซม เนื่องจากละหู่ที่เกษตรกรปลูกส่วนใหญ่เป็นพันธุ์พื้นเมืองซึ่งมีลำต้นสูง การปลูกจึงควรเว้นระยะระหว่างต้นและระหว่างแถวให้ห่างกันถึงกล่าวข้างต้น เพื่อให้ได้ประโยชน์จากพื้นที่มากที่สุดในระยะที่ต้นยังเล็กอยู่ จึงควรปลูกพืชไร่นอกอื่นเป็นพืชแซมไปด้วย จะทำให้รายได้เพิ่มขึ้น พืชที่ไม่ควรปลูกเป็นพืชแซมกับละหู่ได้แก่ ถั่วลิสง ถั่วเหลือง ข้าวโพก (พันธุ์ขาวเหนียว) หรือข้าวโพกหวาน และพริก เป็นต้น โดยใช้ระยะระหว่างแถวละหู่ ดังนี้

1. ถ้าปลูกถั่วลิสง ถั่วเหลือง หรือถั่วเขียว เป็นพืชแซม ควรปลูกให้ห่างจากแถวละหู่ข้างละ 1 เมตร แต่ละช่วงของแถวละหู่จะปลูกพืชเหล่านี้ได้ 3 แถว โดยเว้นช่องว่างระหว่างแถวแต่ละชนิดของพืชแซมประมาณ 1 ศอก หรือ 50 เซนติเมตร และระหว่างหลุมประมาณ 1 ฟุต หรือ 25 - 30 เซนติเมตร

2. ถ้าปลูกข้าวโพกและพริก ควรปลูกให้ห่างจากแถวละหู่ข้างละ 1 เมตร แต่ละช่องของแถวละหู่จะปลูกพืชแซมนี้ได้ 2 แถว โดยเว้นช่องว่างระหว่างแถวของแต่ละชนิดของพืชแซม 1 เมตร และระหว่างหลุม 1 เมตร

การปลูกพืชแซมนี้อาจทำได้ถึง 2 ครั้ง คือต้นฤดูฝนครั้งหนึ่ง และปลายฤดูฝนอีกครั้งหนึ่ง เมื่อต้นยังมีความชุ่มชื้นพอก่อนที่ละหู่จะเหี่ยวโทต้นชิดกัน เป็นที่น่าสังเกตว่า พืชที่ปลูกแซมกับละหู่มักเป็นพืชที่มีลำต้นไม่สูงกว่าต้นละหู่ ดังนั้นในโอกาสที่หน่วยงานของรัฐ โดยความร่วมมือของเอกชนกำลังศึกษาค้นคว้าพันธุ์ละหู่ต้นเตี้ยนั้น ควรที่จะให้ความสนใจในการปลูกพืชแซมกับละหู่พันธุ์ต้นเตี้ยประกอบกันไปด้วย ทั้งนี้เพื่อเพิ่มผลผลิตกอไร่ให้สูงขึ้นและเพิ่มทุนรายได้ให้กับเกษตรกรผู้เพาะปลูกละหู่อีกด้วย

ง. ศัตรูของละหู่และการป้องกันกำจัด สิ่งสำคัญอีกอย่างหนึ่งของการปลูกละหู่คือการป้องกันและกำจัดศัตรูของละหู่ เนื่องจากแมลงศัตรูละหู่มีความสามารถในการทำลาย

ทันละหู่งไค้ถึง 100 เปอร์เซ็นต์ และมีหลายชนิด ที่สำคัญ¹ คือ

1. หนอนคืบละหู่ง จัดเป็นแมลงศัตรูที่สำคัญที่สุดของละหู่ง หนอนชนิดนี้เป็นพวกผีเสื้อกลางคืน มีการเจริญเติบโตเป็น 4 ระยะ² คือ

เป็นไข่	2 ถึง 3 วัน
เป็นหนอน	15 ถึง 21 วัน
เป็นคืบแก่	7 ถึง 9 วัน
เป็นผีเสื้อ	15 ถึง 20 วัน

ผีเสื้อตัวหนึ่งสามารถวางไข่ได้ประมาณ 400 ฟอง โดยวางไข่เป็นพวงเดี่ยว ๆ สีเขียวอยู่ใต้ใบละหู่ง เมื่อไข่ฟักออกเป็นตัวหนอน หนอนที่ฟักนี้จะเริ่มกินใบละหู่ง และจะทำลายใบละหู่งอย่างรวดเร็ว เมื่อหนอนมีอายุประมาณ 7 วันขึ้นไป ในระยะ 2 - 3 วันก่อนเป็นคืบแก่ หนอนหนึ่งตัวจะกินใบละหู่งใหญ่ ๆ ได้เกือบหนึ่งใบ และเมื่อลอกคราบไปเป็นตัวคืบแก่จะอยู่ตามกิ่งใบไม้แห้ง ซอกกิ่งไม้ หลังจากนั้นคืบแก่จะกลายเป็นผีเสื้อกลางคืน

จากการสำรวจของกรมวิชาการเกษตรพบว่า แมลงเบียนสามารถควบคุมปริมาณการระบาดของหนอนคืบละหู่งได้ โดยแมลงเบียนนี้จะวางไข่ตามลำตัวของหนอนคืบละหู่งในขณะที่หนอนคืบละหู่งยังเล็กอยู่ โดยวางลำตัวของหนอน ติดใบตืดตัวหนอนและยึดกับใบละหู่ง หนอนคืบละหู่งที่ถูกแมลงเบียนเข้าไปทำลายจะมีขนาดตัวเล็ก ไม่สามารถกินใบละหู่งได้มากและจะตายในที่สุด ดังนั้นถ้าหากพบว่ามีแมลงเบียนอยู่ในไร้ละหู่งมากพอสมควรก็ไม่ควรจะใช้ยาฆ่าแมลง เพราะจะไม่ทำให้เกิดประโยชน์และทำให้แมลงเบียนตายด้วย ส่วนในสภาพที่มีหนอนคืบละหู่งระบาดมากและไม่มีแมลงเบียนคอยควบคุมอยู่ ก็จำเป็นต้องใช้ยาฆ่าแมลง

¹สาทร สิริสิงห์, แมลงศัตรูละหู่ง (เอกสารประกอบการประชุมอภิปรายทางวิชาการ เรื่องภาวะการผลิตและการตลาดละหู่ง ปี 2523 วันที่ 15 มีนาคม 2513).

²กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, สำนักงานวิจัยเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, การปลูกละหู่ง, หน้า 8.

2. เพ็ชร์จ๊กจั่น เป็นแมลงศัตรูละหุ่งที่สำคัญอีกชนิดหนึ่ง มีขนาดลำตัวเล็ก อาศัยอยู่ที่ใบละหุ่ง ดูดกินน้ำเลี้ยงจากใบ ถ้าหากฝนแล้งหรือทิ้งช่วงนาน ๆ ก็จะระบาดมาก ทำให้ใบละหุ่งโค้งงอ มีสีเหลือง และถ้าละหุ่งยังมีขนาดเล็กจะทำให้ละหุ่งตายได้ ดังนั้นควร ไร่ยาฆ่าแมลงเมื่อเพ็ชร์จ๊กจั่นระบาดมาก

3. ไรแดง เป็นแมลงศัตรูละหุ่งที่สำคัญในช่วงที่มีอากาศแห้งแล้ง เช่นเดียวกับ เพ็ชร์จ๊กจั่น เมื่อระบาดมากใบละหุ่งจะมีสีเหลืองและเห็นเป็นจุดสีแดง ไรแดงนี้มีแมลงตัว สามารถควบคุมปริมาณการระบาดของไรแดงได้ เช่นเดียวกับแมลงเบียนที่สามารถควบคุม ปริมาณการระบาดของหนอนคืบละหุ่งได้ ฉะนั้นในสภาพอากาศแห้งแล้งและไม่มีแมลงตัว ถ้า ไรแดงระบาดมาก ๆ อาจใช้ยาฆ่าแมลงได้

แมลงศัตรูละหุ่งจึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกษตรกรไม่นิยมปลูกละหุ่งเป็นไร่ เพราะ การปลูกเป็นไร่จะป้องกันกำจัดได้ลำบาก นอกจากนั้นการใช้ยาฆ่าแมลงก็มีปัญหามาก เพราะ ทำให้ฟุ้งกระจายไปในอากาศอาจเป็นอันตรายต่อผู้ฉีดได้ ถ้าไม่ได้มีการป้องกันเพียงพอ ใดๆก็ดี ในปัญหานี้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยกรมส่งเสริมการเกษตร กรมวิชาการ เกษตร และบริษัทสยามน้ำมันละหุ่ง จำกัด ได้จัดทำแผนแปลงสาธิตแปลงใหญ่ในพื้นที่ 3,976 ไร่ ใน 8 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดสระบุรี ลพบุรี พิษณุโลก นครสวรรค์ สุโขทัย นครราชสีมา ประจวบคีรีขันธ์ และกาญจนบุรี โดยเริ่มปลูกละหุ่งตั้งแต่วันที่ 15 มิถุนายน 2522 ในระยะแรก จะเน้นเรื่องการป้องกันและกำจัดศัตรูของละหุ่งโดยตรง ซึ่งผลจากการทำแปลงสาธิตนี้จะทำให้ เกษตรกรเข้าใจและสนใจถึงการป้องกันและกำจัดศัตรูของละหุ่งได้อย่างถูกวิธี

การปลูกละหุ่งในประเทศไทยจะเริ่มตั้งแต่เดือนเมษายนถึงเดือนพฤษภาคม เกษตรกร จะเริ่มลงมือปลูกตั้งแต่เริ่มฤดูฝน โดยกระเพาะให้เก็บผลได้เมื่อหมดฤดูฝน การเก็บผลละหุ่งใน ระยะที่ฝนตกหนักจะทำให้เปลือกหุ้มเมล็ดมีราสีน้ำตาลเกิดขึ้น และจะทำให้เมล็ดละหุ่งเสียหายได้ การเก็บผลจะเริ่มตั้งแต่เดือนสิงหาคมถึงเดือนกันยายน คือเมื่อละหุ่งมีอายุได้ประมาณ 4 - 5 เดือน แต่ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปริมาณฝนด้วย ถ้าฝนแล้งละหุ่งจะออกช่อช้ากว่ากำหนด ผลละหุ่งจะ เริ่มแก่ขึ้นไปจากส่วนล่างสุดของช่อ โดยจะเปลี่ยนจากสีเขียวเป็นสีน้ำตาล และสีน้ำตาลเข้ม หยอยตามกันขึ้นไปจนถึงส่วนปลายของช่อ การเก็บผลควรลงมือเก็บเมื่อแก่หมดทั้งช่อ เพราะ

การเก็บผลละหุ่งอ่อนจะทำให้ปริมาณน้ำมันในเมล็ดลดลงมากและมีน้ำหนักน้อย เกษตรกรส่วนใหญ่มักจะทยอยเก็บละหุ่งในช่วงที่ว่างจากการเพาะปลูกพืชอื่น หรือหลังจากการเก็บเกี่ยวพืชอื่น ๆ เช่นข้าวโพด หรือฝ้ายแล้ว และมักจะกะเทาะเปลือกในช่วงที่ว่างนี้ ส่วนในฤดูฝนมักปรากฏว่าผลละหุ่งจะลีบมาก กรณีเช่นนี้เมื่อเก็บมาแล้วควรคัคเขาผลหุ้มเมล็ดลึบออกทิ้งเสียก่อน เมื่อเก็บผลละหุ่งมาแล้วให้เอาตากนกดศึก 2 - 3 แคน เพื่อให้ผลละหุ่งแห้ง แล้วใช้ไม้เล็ก ๆ ติงไปบนกองผลละหุ่งเพียงเบา ๆ เมล็ดก็จะแตกกระจายออกมาจากผลละหุ่ง แล้วใช้กระตังมีคเอาเปลือกและผงออกให้หมด เมล็ดละหุ่งก็จะสะอาดพร้อมที่จะส่งออกตลาดได้ เมล็ดละหุ่งแห้งเปลือก 100 กิโลกรัมเมื่อกะเทาะเปลือกออกแล้วจะได้เมล็ดหนักประมาณ 67 กิโลกรัม ถ้าหากได้ทำการบำรุงรักษาอย่างดีแล้ว ไร่หนึ่งควรจะได้เมล็ดหนักราว 150 - 180 กิโลกรัม¹

การปลูกละหุ่งของไทยกระจัดกระจายไปในภาคต่าง ๆ ดังนี้

ภาคเหนือ ไคแก่ จังหวัดเชียงใหม่ ลำปาง อุตรดิตถ์ กำแพงเพชร

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ไคแก่ จังหวัดนครราชสีมา เพชรบูรณ์ ชัยภูมิ

ขอนแก่น

ภาคกลาง ไคแก่ จังหวัดราชบุรี กาญจนบุรี ประจวบคีรีขันธ์ ลพบุรี สระบุรี

ภาคใต้ ไคแก่ จังหวัดชุมพร สหจุง และสงขลา ซึ่งปลูกเป็นจำนวนน้อยมาก และไม่แน่นอนในแต่ละปี จึงไม่มีผลต่อการเพาะปลูกแต่อย่างใด

จากตารางที่ 2 จะเห็นได้ว่า พื้นที่เพาะปลูกละหุ่งในประเทศไทยมีการเคลื่อนไหวขึ้น ๆ ลง ๆ ตลอดเวลา กล่าวคือ จากพื้นที่เพาะปลูก 273,194 ไร่ ในปีการผลิต 2514/15 เพิ่มขึ้นเป็น 281,856 ไร่ ในปีการผลิต 2516/17 เพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 3.17 และหลังจากนั้นก็เริ่มลดลงเหลือเพียง 198,000 ไร่ ในปีการผลิต 2517/18 ลดลงประมาณร้อยละ 29.75 จากนั้นก็เคลื่อนไหวเพิ่มขึ้นและลดลงสลับกันไป อย่างไรก็ดี พื้นที่เพาะปลูกโดยเฉลี่ยทั้งประเทศ

¹ ทัศนะ องค์พัฒนาวิเทศ, ข้อพึงปฏิบัติในการดูแลรักษาเพื่อเป็นการเพิ่มผลผลิต
ต่อไร่ของเมล็ดละหุ่ง, หน้า 2.

ตารางที่ 2

พื้นที่เพาะปลูกและอัตราการขยายตัว

ปริมาณพื้นที่เพาะปลูก : ไร่¹⁾
อัตราการขยายตัว : ร้อยละ²⁾

ปีการผลิ	ภาคเหนือ		ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ		ภาคกลางและภาคใต้		รวม	
	ปริมาณ	อัตราการขยายตัว	ปริมาณ	อัตราการขยายตัว	ปริมาณ	อัตราการขยายตัว	ปริมาณ	อัตราการขยายตัว
2512/13	29,863	-	45,222	-	156,915	-	232,000	-
2513/14	50,307	+ 68.46	93,713	+ 107.23	144,954	- 7.62	288,974	- 24.56
2514/15	50,821	+ 1.02	66,283	+ 29.27	156,090	+ 7.68	273,194	- 3.73
2515/16	70,246	+ 38.22	76,096	+ 14.80	132,657	- 15.01	278,999	+ 2.12
2516/17	73,517	+ 4.66	82,089	+ 7.88	126,250	- 4.83	281,856	+ 1.02
2517/18	61,759	- 15.99	57,341	- 30.15	78,900	- 37.50	198,000	- 29.75
2518/19	74,664	+ 20.90	60,431	+ 5.39	96,093	+ 21.79	231,188	+ 16.76
2519/20	94,733	- 26.88	97,932	+ 62.06	88,335	- 8.07	281,000	+ 21.55
2520/21	103,735	+ 9.50	42,855	- 56.24	94,351	+ 6.81	240,941	- 14.26
2521/22	108,003	+ 4.11	62,308	+ 45.39	101,126	+ 7.18	271,437	+ 12.66
2522/23	114,210	+ 5.75	65,796	+ 5.60	101,513	+ 0.38	281,519	+ 3.71
เฉลี่ย	-	+ 20.98	-	+ 13.27	-	- 2.90	-	- 1.45

ที่มา : 1) สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
2) การคำนวณ

มีประมาณ 200,000 ถึง 300,000 ไร่ ในภูมิภาคทั้งสี่ของประเทศไทย ภาคกลางมีพื้นที่เพาะปลูกอะหุ่่งมากที่สุด ประมาณร้อยละ 42.52 ของพื้นที่เพาะปลูกอะหุ่่งทั้งหมด รองลงมาคือภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ ประมาณร้อยละ 29.32, 27.25 และ 0.91 ของพื้นที่เพาะปลูกอะหุ่่งทั้งหมดตามลำดับ ในตารางที่ 2 เนื่องจากพื้นที่เพาะปลูกอะหุ่่งในภาคใต้มีจำนวนเพียงเล็กน้อยจึงได้รวมกับพื้นที่เพาะปลูกในภาคกลาง

สาเหตุที่ทำให้เกษตรกรปลูกอะหุ่่งในแต่ละปีมีจำนวนต่างกัน ตามสถิติการเพาะปลูกในตารางที่ 2 อาจกล่าวได้ว่า เนื่องจาก

1. ราคาเมล็ดอะหุ่่ง โดยปกติแล้วเกษตรกรไทยจะปลูกอะหุ่่งเป็นพืชแซม หรือปลูกตามหัวไร่ปลายนา เพื่อเสริมรายได้จากการปลูกพืชหลักอื่น ๆ เช่น ฝ้าย ข้าวโพก อ้อย มันสำปะหลัง เป็นต้น หรือปลูกอะหุ่่งเพื่อการจับจองที่ดินหรือเพื่อประโยชน์ในการยื่นขอเอกสารสิทธิในการเป็นเจ้าของที่ดินว่างเปล่า ฉะนั้นเกษตรกรจะหันมาปลูกอะหุ่่งหรือไม่ขึ้นอยู่กับราคาเมล็ดอะหุ่่งเป็นปัจจัยสำคัญ เช่น ในระยะปี พ.ศ. 2519 - 2522 เกษตรกรได้หันมาปลูกอะหุ่่งเพิ่มขึ้น เนื่องจากราคาเมล็ดอะหุ่่งที่เกษตรกรขายได้เพิ่มสูงขึ้น จากราคาเฉลี่ยที่เกษตรกรขายได้กิโลกรัมละ 3.58 บาท ในปี พ.ศ. 2519 สูงขึ้นเป็นกิโลกรัมละ 4.75 บาท ในปี พ.ศ. 2520 ซึ่งสูงขึ้นในอัตราร้อยละ 32.68 และนับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2520 เป็นต้นมาราคาเมล็ดอะหุ่่งเฉลี่ยในแต่ละปีที่เกษตรกรขายได้มีแนวโน้มสูงขึ้น ดังแสดงไว้ตามตารางที่ 3

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3
ราคาเมล็ดกะหล่ำเจี๊ยบที่เกษตรกรขายได้และที่ไทยส่งออก

ปีการผลิต	พื้นที่เพาะปลูก (ไร่)	ราคาเฉลี่ยที่เกษตรกร ¹⁾ ขายได้ (บาท/กิโลกรัม)	ราคาเฉลี่ยที่ไทยส่งออก ²⁾ (บาท/กิโลกรัม)
2513/14	288,974	1.67	2.62
2514/15	273,194	2.34	3.37
2515/16	278,999	4.75	10.22
2516/17	281,856	4.45	7.22
2517/18	198,000	3.07	4.44
2518/19	231,188	3.58	5.77
2519/20	281,000	4.75	7.53
2520/21	240,941	5.05	7.61
2521/22	271,437	5.33	8.21

ที่มา : 1) สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
2) กรมศุลกากร กระทรวงการคลัง

จากตารางที่ 3 จะเห็นได้ว่า ราคาเมล็ดกะหล่ำเจี๊ยบในแต่ละปีที่เกษตรกรขายได้ จะเคลื่อนไหวตามราคาเมล็ดกะหล่ำเจี๊ยบที่ไทยส่งออกในแต่ละปี คือ ราคาสูงขึ้นหรือลดลงไปในทางเดียวกัน พ่อค้าคนกลางในท้องถิ่นจะตั้งราคาซื้อเมล็ดกะหล่ำจากเกษตรกรตามผู้ค้าส่ง ในกรุงเทพมหานครและผู้ส่งออก โดยทั่วไปราคาเมล็ดกะหล่ำในรอบ 1 ปีจะไม่แตกต่างกันมากนัก เพราะเมล็ดกะหล่ำเป็นพืชที่สามารถเก็บไว้ได้นาน พ่อค้าคนกลางจะเก็บเมล็ดกะหล่ำไว้ เมื่อมีราคาสูงขึ้นและมีกำไรพอสมควรจึงจะนำออกขาย เป็นผลให้ราคาเมล็ดกะหล่ำไม่เคลื่อนไหวตามฤดูกาลเหมือนพืชไร่ชนิดอื่น ๆ

ในตารางที่ 3 ราคาเมล็ดกะหล่ำงืดที่เกษตรกรขายได้ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2514 ถึงปี พ.ศ. 2517 มีแนวโน้มสูงขึ้น และหลังจากนั้นมีแนวโน้มลดลงในอัตราส่วนที่เพิ่มขึ้น จนถึงปี พ.ศ. 2520 ราคาเมล็ดกะหล่ำงืดที่เกษตรกรขายได้ก็มีแนวโน้มสูงขึ้นอีก เพราะว่าการก่อนหน้าปี 2520 ตลาดต่างประเทศของไทยยังอยู่ในวงจำกัด และผลผลิตของโลกมีมากขึ้น จึงทำให้ราคาเมล็ดกะหล่ำงืดตกต่ำลง แต่ในปี พ.ศ. 2520 เป็นต้นไปราคาเมล็ดกะหล่ำงืดเคลื่อนไหวสูงขึ้นเรื่อย ๆ เนื่องจากผลผลิตเมล็ดกะหล่ำงืดของโลกลดลง โดยเฉพาะประเทศผู้ผลิตรายใหญ่ไม่สามารถเพิ่มผลผลิตได้ทัน เพราะประสบกับภาวะแห้งแล้ง ทำให้เมล็ดกะหล่ำงืดของไทยเป็นที่ต้องการของตลาดต่างประเทศมาก และไทยสามารถขยายตลาดต่างประเทศออกไปยังประเทศในทวีปยุโรปด้วย อย่างไรก็ตาม ในกลางปี พ.ศ. 2522 กระทรวงพาณิชย์ได้ออกประกาศควบคุมการส่งออกเมล็ดกะหล่ำงืดเพื่อสงวนไว้ให้พอกับความต้องการภายในประเทศ และกำหนดราคาขั้นต่ำของเมล็ดกะหล่ำงืด (ราคาหน้าโรงงาน บริษัทสยามน้ำมันอะหุ่ง จำกัด) กิโลกรัมละ 5.65 บาท และต่อมาเป็นกิโลกรัมละ 7.50 บาท เมื่อกลางปี พ.ศ. 2523 จึงทำให้ราคาเมล็ดกะหล่ำงืดเริ่มทรงตัวอยู่ในกิโลกรัมละ 7.50 บาท ในปี พ.ศ. 2523 โดยเฉพาะอย่างยิ่งราคาที่เกษตรกรขายได้จะอยู่ในระหว่าง 6.10 บาท ถึง 7.00 บาท ซึ่งเกษตรกรส่วนใหญ่ยังไม่พอใจกับราคานี้ เมื่อเปรียบเทียบกับราคาที่ไต่จากการปลูกพืชชนิดอื่น ๆ ทั้ง ๆ ที่ราคาที่ขายได้ในปัจจุบันมีราคาสูงกว่าราคาที่เคยขายได้ ฉะนั้นในกรณีนี้ควรมีรัฐบาลและผู้รับซื้อเมล็ดกะหล่ำงืดได้มีการทบทวนและทำความเข้าใจในเรื่องราคาให้เกษตรกรได้ทราบอย่างชัดแจ้งก็จะเป็นผลดีไม่น้อยในการจูงใจให้เกษตรกรหันมาปลูกกะหล่ำงืดกันมากขึ้น

2. ตลาดรับซื้อ ในระยะปี พ.ศ. 2520 เป็นต้นไปเกษตรกรมีแนวโน้มการปลูกกะหล่ำงืดมากขึ้น เนื่องจากมีตลาดรับซื้อที่แน่นอนภายในประเทศ คือบริษัทสยามน้ำมันอะหุ่ง จำกัด ที่รับซื้อโดยไม่จำกัดจำนวน และถ้าไทยสามารถผลิตเมล็ดกะหล่ำงืดได้มากจนเกินความต้องการภายในประเทศแล้วก็ยังสามารถส่งออกไปจำหน่ายยังตลาดต่างประเทศได้ ซึ่งความต้องการเมล็ดกะหล่ำงืดของโลกยังมีแนวโน้มสูงอยู่เรื่อย ๆ จึงไม่เป็นที่น่าวิตกที่ไทยจะขยายการผลิตไปได้ทั่วถึง

3. ด้านเงินทุนและปัจจัยในการผลิต เมื่อราคาเมล็ดกะหล่ำงืดมีแนวโน้มสูงขึ้นและมีตลาดรับซื้อที่แน่นอน เกษตรกรก็มีแนวโน้มที่จะหันมาปลูกกะหล่ำงืดกันมากขึ้น และยิ่งถ้าได้รับความ

ช่วยเหลือหรืออาศัยเงินกู้จากผู้รับซื้อเมล็ดละหุ่ง ไม่ว่าจะในท้องถิ่นหรือในเมืองก็จะทำให้ได้รับความสะดวกขึ้นในการปลูกละหุ่งมากยิ่งขึ้น

สำหรับปริมาณผลผลิตเมล็ดละหุ่งในประเทศไทยยังมีการเคลื่อนไหวขึ้น ๆ ลง ๆ ไม่นั่นนอน เช่นเดียวกับพื้นที่เพาะปลูก เนื่องจากผลผลิตเมล็ดละหุ่งของไทยขึ้นอยู่กับสภาพดินฟ้าอากาศว่าจะเชื่ออานวยให้เพียงใด และขึ้นอยู่กับความสนใจของเกษตรกรในการบำรุงรักษาและป้องกันศัตรูละหุ่งด้วย เช่น ผลผลิตเมล็ดละหุ่งทั้งหมดในปีการผลิต 2513/14 เริ่มลดลงจาก 42,700 ตัน เหลือเพียง 32,200 ตัน ในปีการผลิต 2517/18 หรือลดลงประมาณร้อยละ 24.60 และต่อจากนั้นก็เพิ่มขึ้นเป็น 43,200 ตัน ในปีการผลิต 2519/20 หรือเพิ่มร้อยละ 34.16 และหลังจากนั้นผลผลิตที่ผลิตได้ก็เคลื่อนไหวขึ้น ๆ ลง ๆ เป็นต้น จากตารางที่ 4 จะเห็นได้ว่า ภาคกลางเป็นภาคที่มีปริมาณผลผลิตเมล็ดละหุ่งมากที่สุดของประเทศ แต่อัตราการขยายตัวโดยเฉลี่ยแล้วยังต่ำมาก ผลผลิตเมล็ดละหุ่งในภาคกลางมีประมาณร้อยละ 43.11 ของผลผลิตทั้งหมดของประเทศ ภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีปริมาณผลผลิตเมล็ดละหุ่งใกล้เคียงกัน โดยมีปริมาณผลผลิตรองจากภาคกลาง คือปริมาณการผลิตเมล็ดละหุ่งได้ประมาณร้อยละ 27.83 และ 27.58 ของผลผลิตทั้งหมดของประเทศตามลำดับ และภาคใต้มีปริมาณการผลิตเมล็ดละหุ่งน้อยที่สุด ซึ่งประมาณได้ร้อยละ 1.48 ของผลผลิตทั้งหมดของประเทศ

เนื่องจากปริมาณผลผลิตของไทยขึ้นอยู่กับสภาพดินฟ้าอากาศทั้งได้กล่าวมาแล้ว ทำให้ผลผลิตเมล็ดละหุ่งต่อไร่ของไทยในแต่ละปีไม่แน่นอน เช่น ในปีการผลิต 2516/17 มีพื้นที่เพาะปลูกละหุ่ง 281,856 ไร่ ซึ่งสูงกว่าพื้นที่เพาะปลูกในปีอื่น ๆ (ตามตารางที่ 5) แต่ผลผลิตต่อไร่มีเพียง 139 กิโลกรัมต่อไร่ ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ระดับต่ำกว่าผลผลิตต่อไร่ในปีอื่น ๆ ทั้งนี้เป็นเพราะว่าฝนทิ้งช่วงและฝนแล้ง ทำให้ละหุ่งไม่ออกงามเท่าที่ควร นอกจากนี้ผลผลิตเมล็ดละหุ่งของไทยยังอยู่ในระดับต่ำ ประมาณ 135 - 165 กิโลกรัมต่อไร่ ซึ่งโดยปกติแล้วไร่หนึ่งควรผลิตเมล็ดละหุ่งได้ประมาณ 150 - 180 กิโลกรัม อย่างไรก็ตาม ผลผลิตเมล็ดละหุ่งต่อไร่จะสูงหรือต่ำเพียงใดนั้นยังขึ้นอยู่กับพันธุ์เมล็ดละหุ่งด้วย ซึ่งในขณะนี้ทางคานาวิบาลและเอกชนที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และ

ตารางที่ 4

ปริมาณการผลิตเมล็ดคละหุ้งและอัตราการขยายตัว

ปริมาณพื้นที่เพาะปลูก : ไร่¹⁾
อัตราการขยายตัว : ร้อยละ²⁾

ปีการผลิต	ภาคเหนือ		ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ		ภาคกลางและภาคใต้		รวม	
	ปริมาณ	อัตราการขยายตัว	ปริมาณ	อัตราการขยายตัว	ปริมาณ	อัตราการขยายตัว	ปริมาณ	อัตราการขยายตัว
2512/13	7,600	-	7,378	-	22,122	-	37,100	-
2513/14	6,983	- 8.12	20,669	+180.14	15,048	-31.98	42,700	+15.09
2514/15	6,218	-10.96	7,884	- 61.86	26,998	+79.41	41,100	- 3.75
2515/16	10,262	+65.04	10,139	+ 28.60	20,799	-22.96	41,200	+ 0.24
2516/17	10,457	+ 1.90	11,984	+ 18.20	16,641	-19.99	39,082	- 5.14
2517/18	10,633	+ 1.68	7,944	- 33.71	13,623	-18.14	32,200	-17.61
2518/19	11,289	+ 6.17	8,802	+ 10.80	17,672	+29.72	37,763	+17.28
2519/20	13,395	+18.66	14,526	+ 65.03	15,279	-13.54	43,200	+14.40
2520/21	14,753	+10.14	7,837	- 46.05	15,954	+ 4.42	38,544	-10.78
2521/22	14,621	- 0.10	7,951	+ 1.45	14,725	- 7.70	37,297	- 3.24
2522/23	14,752	+ 0.90	8,296	+ 4.34	16,589	+12.66	39,637	+ 6.27
เฉลี่ย	-	+ 8.53	-	+ 16.70	-	+ 1.19	-	+ 1.28

ที่มา : 1) สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

2) การคำนวณ

บริษัทสยามน้ำมันละหุ่ง จำกัด ได้มีการวิจัย ค้นคว้า ปรับปรุงพันธุ์ และทดลองพันธุ์ละหุ่งใหม่ ๆ มุ่งหมายที่สำคัญของการปรับปรุงผสมพันธุ์ใหม่ก็เพื่อให้ได้พันธุ์ละหุ่งที่ดีกว่าเดิม คือให้ผลผลิตต่อพื้นที่สูง ทนต่อโรคพืชและแมลง รวมทั้งมีความเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของแต่ละท้องถิ่นมากขึ้น เพื่อเผยแพร่ให้เกษตรกรใช้พันธุ์ละหุ่งที่ผสมใหม่ปลูกแทนพันธุ์ละหุ่งที่ใช้อยู่เดิม อย่างไรก็ตาม ในทางปฏิบัติทางรัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของควรรจัดส่งเจ้าหน้าที่ออกไปแนะนำเกษตรกรก่อนที่จะเริ่มฤดูกาลเพาะปลูกไปจนกระทั่งถึงเวลาที่จะเก็บขอละหุ่ง เพื่อให้มีความรู้ทางด้านการกำจัดวัชพืช แมลงศัตรูละหุ่ง โดยใช้น้ำยาฆ่าแมลงหรือสารเคมีที่เหมาะสม การแนะนำให้มีการใช้ปุ๋ยแก่ต้นละหุ่งเพื่อให้มีธาตุอาหารในดินสมบูรณ์ ซึ่งวิธีการต่าง ๆ ดังกล่าวจะช่วยให้เกษตรกรสามารถปลูกละหุ่งได้ปริมาณผลผลิตต่อไร่สูงขึ้น

ตารางที่ 5

พื้นที่เพาะปลูกและผลผลิตเมล็ดละหุ่งต่อไร่

ปีการผลิต	พื้นที่เพาะปลูก (ไร่)	ผลผลิตเมล็ดละหุ่ง (เมตริกตัน)	ผลผลิตเมล็ดละหุ่ง ต่อไร่ (กิโลกรัม)
2513/14	288,974	42,700	148
2514/15	273,194	41,100	150
2515/16	278,999	41,200	148
2516/17	281,856	39,082	139
2517/18	198,000	32,200	163
2518/19	231,188	37,763	163
2519/20	281,000	43,200	154
2520/21	240,941	32,264	154
2521/22	271,437	38,544	142
2522/23	281,519	39,637	134

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

คุณภาพของเมล็ดกะหุ้ง

คุณภาพของเมล็ดกะหุ้งที่กั้น หมายถึง เมล็ดกะหุ้งไม่แตก ไม่เสีย ไม่มีสิ่งเจือปน และมีปริมาณน้ำมันในเมล็ดสูง แต่การขลิบเมล็ดกะหุ้งและวิธีการซื้อขายภายในประเทศทำให้เมล็ดกะหุ้งของไทยไม่มีคุณภาพเท่าที่ควร เนื่องจาก

1. เกษตรกรยังขาดความระมัดระวังในการเก็บเกี่ยวและการรวบรวมเมล็ดกะหุ้ง ทำให้ปริมาณน้ำมันในเมล็ดกะหุ้งเปลี่ยนแปลงไป จากรายงานผลการสำรวจของ Dr. Jansan กรรมการผู้จัดการบริษัท Deutsche Rizinus Oelfabrik Boley & Co. ร่วมกับตัวแทนของ Thai Castor Oil Industries Company Limited (TCO) และ Far East Superintendence Company Limited (FESCO) ซึ่งได้ทำการสำรวจการปลูกกะหุ้งและศึกษาปริมาณน้ำมันในเมล็ดกะหุ้งของไทย เมื่อวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2521 รายงานส่วนผสมของน้ำมันและสิ่งอื่น ๆ ไว้ ดังนี้

	<u>น้ำมัน</u>	<u>ความชื้น</u>	<u>สภาพความเป็นกรด</u>
1. เมล็ดกะหุ้งโดยเฉลี่ยที่ผ่านการตากแดดแล้ว	46.5%	6.1%	0.25%
2. เมล็ดประเภท Sound - Looking Seed ซึ่งเก็บเมล็ดเมื่อยังไม่แก่จัด	44.4%	5.5%	0.35%
3. เมล็ดเสียหายจากการบรรจุกระสอบ และ การเก็บ	41.5%	10.2%	5.30%

จากรายงานดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่า การเก็บเมล็ดเมื่อยังไม่แก่จัดจะทำให้ปริมาณน้ำมันในเมล็ดต่ำกว่าที่แก่จัดแล้ว และการขาดความระมัดระวังในการเก็บและบรรจุกระสอบจะทำให้ปริมาณน้ำมันในเมล็ดต่ำกว่าที่ควรจะเป็น และสภาพความเป็นกรดก็มีมากด้วย

2. วิธีการซื้อขายเมล็ดกะหุ้งในประเทศไทยส่วนใหญ่คิดราคาคำน้ำมันหนัก ทำให้

เกษตรกรผู้ขายไม่ได้คำนึงถึงคุณภาพของเมล็ด การรวบรวมเมล็ดจะมุ่งจะนำเมล็ดเสีย เมล็ดลีบ เน่า ขึ้นราเนื่องจากความชื้นระหว่างการตากและเก็บ หรือสิ่งเจือปนอื่น ๆ เช่น ดิน หิน กรวด รวมกับเมล็ดที่ดีในเวลาขายจึงทำให้เมล็ดจะมุ่งของไทยไม่มีคุณภาพก็เท่าที่ควร ซึ่งจะก่อให้เกิดผลเสียทางเศรษฐกิจได้ อาจสูญเสียดอก อาจถูกกดราคาจากผู้รับซื้อ และเป็นผลต่อเนื่องทำให้เกษตรกรลดการเพาะปลูกจะมุ่งได้

จากสาเหตุดังกล่าว รัฐบาลควรจะได้จัดส่งเจ้าหน้าที่ออกไปให้คำแนะนำแก่เกษตรกรในการเก็บเกี่ยวและรวบรวมเมล็ดอย่างถูกวิธี ตลอดจนให้มีการประสานงานกับภาคเอกชนในการทบทวนถึงระบบวิธีการซื้อขายเมล็ดจะมุ่ง เพื่อให้เมล็ดจะมุ่งของไทยมีคุณภาพดีและเป็นไปตามมาตรฐานเมล็ดจะมุ่ง (คุณภาพคนวก) ที่ทางรัฐบาลได้กำหนดไว้ด้วย

จะเห็นได้ว่า การเก็บเกี่ยว การรวบรวมเมล็ดจะมุ่ง ก็เป็นสาเหตุที่ทำให้ปริมาณน้ำมันในเมล็ดเปลี่ยนแปลงไปได้ อย่างไรก็ตาม แม้ว่าทางหน่วยงานของรัฐบาลและเอกชน จะได้มีการศึกษาค้นคว้าปรับปรุงพันธุ์จะมุ่งอยู่ก็ตาม แต่การศึกษาค้นคว้าก็ยังไม่ได้ผลเท่าที่ควร เพราะนักวิชาการที่เชี่ยวชาญทางด้านนี้ของไทยมีน้อย จึงทำให้การพัฒนาพันธุ์จะมุ่งไม่เจริญรวดเร็วเท่าที่ควร เป็นผลให้คุณภาพเมล็ดจะมุ่งของไทยยังไม่ดีคุณภาพ

ปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับทางการผลิตเมล็ดจะมุ่งและทางแก้ไข

1. ละหุ่งที่เกษตรกรปลูกส่วนมากให้ผลผลิตต่อไร่ในเกณฑ์ค่าประมาณ 135 - 165 กิโลกรัมต่อไร่ และมีปริมาณน้ำมันในเมล็ดไม่สูงเท่าที่ควร สาเหตุเนื่องมาจากเกษตรกรไม่มีพันธุ์ที่ดีมาปลูก ไม่มีวิธีการบำรุงรักษาอย่างถูกต้อง และขาดความเอาใจใส่ของหน่วยงานทางราชการที่จะมาคอยให้คำแนะนำแก่เกษตรกร ผลผลิตและคุณภาพของเมล็ดจึงต่ำ

รัฐบาลและเอกชนซึ่งได้แก่ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กรมวิชาการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร และบริษัทสยามน้ำมันละหุ่ง จำกัด ได้ร่วมกันแก้ไขปัญหาดังกล่าวนี้โดยการร่วมกันทำการค้นคว้าพันธุ์จะมุ่งใหม่ ๆ ปรับปรุงพันธุ์จะมุ่ง ปรับปรุงการเกษตรกรรม และออกความเสียหายที่เกิดจากโรคพืช ศัตรูพืช ซึ่งเมื่อใดผลก็จะพยายามเผยแพร่ให้เกษตรกรหันมาใช้พันธุ์จะมุ่งนี้แทนพันธุ์จะมุ่งเดิมที่ปลูกอยู่ อย่างไรก็ตาม อุปสรรคที่สำคัญในการแก้ไข

ปัญหาที่นี้มีอยู่ 2 ประการด้วยกัน คือ

1. ประเทศไทยขาดแคลนเจ้าหน้าที่ทางวิชาการทุกระดับ อันเป็นอุปสรรคอย่างใหญ่หลวงต่อการพัฒนาการผลิตลະหຸ່ງให้ก้าวหน้าทางวิชาการ

2. การขาดเงินงบประมาณ งบประมาณที่ได้รับจากรัฐบาลในแต่ละปี ส่วนใหญ่เป็นเงินเดือนของพนักงานถึงร้อยละ 60 นอกนั้นเป็นค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ค่าซื้อวัสดุ ครุภัณฑ์ ประมาณร้อยละ 20 เป็นค่าใช้จ่ายสำหรับค่าเนื้องาน ซึ่งไม่เพียงพอที่จะอำนวยความสะดวกทางวิชาการให้แก่เกษตรกรได้ เมื่อเทียบกับความสำคัญของงานที่ต้องรับผิดชอบ

ฉะนั้นหน่วยงานของรัฐและเอกชนจึงควรจะได้มีการประสานงานอย่างใกล้ชิด เพื่อให้งานต่าง ๆ สอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เพื่อส่งเสริมให้การผลิตลະหຸ່ງได้ผลิตต่อไปในอัตราที่สูงขึ้น ตลอดจนคุณภาพของเมล็ดลະหຸ່ງก็ดีขึ้นด้วย

2. ลະหຸ່ງเป็นพืชที่เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่ยึดถือเป็นอาชีพหลัก การปลูกก็จะปลูกเป็นเพียงพืชรอง ความหัวโรปลายนา หรือตามรั้วบ้านเท่านั้น อีกหนึ่งในระยะที่ผ่านมาทางราชการเองก็ให้ความสนใจน้อยมาก เนื่องจากมีพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ ประกอบกับยังไม่มีนโยบายที่แน่นอนในการส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกลະหຸ່ງกันอย่างกว้างขวาง เพราะเกรงว่า หากส่งเสริมกันมากแล้วจะทำให้ปริมาณเมล็ดลະหຸ່ງล้นตลาดและราคาตกต่ำ ทั้งนี้ผลผลิตของเมล็ดลະหຸ່ງในแต่ละปีจึงไม่ค่อยแน่นอน ขึ้นอยู่กับว่าผลผลิตในแต่ละปีจะได้รับความเสียหายมากน้อยเพียงใด การขยายการผลิตหรือลดการผลิตก็เป็นไปตามความพอใจของเกษตรกรแต่ละราย แต่ในปัจจุบันความต้องการเมล็ดลະหຸ່ງภายในประเทศมีมากขึ้น เนื่องจากมีการผลิตน้ำมันลະหຸ່ງในโรงงานที่มีเทคนิคและเครื่องจักรที่ทันสมัยภายในประเทศ ซึ่งแม้ว่ารัฐบาลจะได้มีการประกาศควบคุมการส่งเมล็ดลະหຸ່ງออกตั้งแต่วันที่ 10 สิงหาคม พ.ศ. 2522 เป็นต้นไป แล้วก็ตาม ก็เป็นเพียงการแก้ไขปัญหาในระยะสั้นเท่านั้น หากในระยะยาวยังไม่มีการส่งเสริมให้มีการปลูกลະหຸ່ງกันอย่างกว้างขวาง โดยปล่อยให้อุปทานของเมล็ดลະหຸ່ງเป็นไปอย่างไม่สม่ำเสมอคงที่เคຍ່ผ่านมาแล้ว ย่อมจะก่อให้เกิดปัญหาขาดผลผลิตเมล็ดลະหຸ່ງไม่เพียงพอที่จะสนองความต้องการได้ และอาจต้องสั่งซื้อเมล็ดลະหຸ່ງจากต่างประเทศ

ในการแก้ปัญหาหนี้ ทางราชการควรส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกมะพร้าวอย่างกว้างขวางมากยิ่งขึ้น โดยในระยะแรกส่งเสริมให้มีการปลูกตามหัวไร่ปลายนาทหรือริมรั้วบ้านให้มากขึ้นกว่าเดิม ในระยะต่อมาส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกมะพร้าวเป็นพืชหมุนเวียนสลับกับข้าวโพดหรือถั่ว ทั้งนี้ยังไม่จำเป็นต้องส่งเสริมให้ปลูกมะพร้าวเป็นแปลงขนาดใหญ่ ในระยะยาวเมื่อโรงงานบริษัทสยามน้ำมันมะพร้าว จำกัด สามารถขยายตลาดและเพิ่มกำลังการผลิตได้อย่างเต็มที่แล้วควรที่จะสนับสนุนให้เกษตรกรปลูกกันแบบเป็นไร่ หรือแบบการค้า หรือร่วมมือกับโรงงานสกัดน้ำมันมะพร้าวของตนเอง เพื่อให้สามารถมีผลผลิตเมล็ดมะพร้าวเพียงพอต่อความต้องการและสม่ำเสมอ ทุก ๆ ปี นอกจากนี้ควรมีการวางแผนการผลิตควบคู่ไปกับขยายตัวทางการตลาด เช่น การจัดหาข้อมูลด้านการผลิตเพื่อใช้ประกอบในการพิจารณาตัดสินใจวางแผนการผลิต และมีนโยบายที่แน่นอนในการผลิต เพราะการส่งเสริมให้มีการปลูกในปริมาณมากจะมีผลกระทบต่อเกษตรกรที่จะขยายการผลิตมะพร้าวไปอย่างรวดเร็ว

3. เกษตรกรยังขาดความระมัดระวังในการเกี่ยว การรวบรวมเมล็ดมะพร้าว ทำให้เมล็ดมะพร้าวบางส่วนมีคุณภาพไม่ดี คือยังไม่แก่จัดหรือยังตากไม่แห้งพอ ทำให้ความชื้นของเมล็ดสูง ซึ่งเมื่อนำไปสกัดเป็นน้ำมันจะทำให้อัตราส่วนของน้ำมันที่สกัดได้ลดลง ในการแก้ปัญหาหนี้รัฐบาลควรให้คำแนะนำแก่เกษตรกรในการเพาะปลูกมะพร้าวอย่างถูกวิธี ทั้งนี้โดยให้ความร่วมมือกับผู้นับถือในการกำหนดราคาเมล็ดมะพร้าวตามคุณภาพด้วย

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย